

Bruttolista energibesparingar Trelleborgs kommun

Bakgrund

Utifrån stigande elpriser och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv finns ett behov att sänka elförbrukningen. Trelleborgs kommun vill hjälpa till och visa på såväl snabba som långsiktiga åtgärder.

Insatsen är ett led i att bidra såväl regionalt som nationellt, samt utifrån EU-kommissionens nyligen presenterade förslag om hur medlemsländerna ska minska elförbrukningen. Svenskt Näringsliv har också kommit med en uppmaning till kommuner att se över vilka åtgärder som kan göras för att lindra effekterna av elkrisen.

Genom att undersöka möjligheterna att minska de kommunala verksamheternas elförbrukning visar Trelleborgs kommun sin vilja att ta ansvar för, och tillsammans med, kommunens medborgare.

Nuläge

Kommunen har ett eget fastighetsbestånd på cirka 230 000 kvadratmeter som sammantaget förbrukar stora mängder energi. Särskilt ventilation, belysning och byggnadsskal (isolering, tak etc.) har identifierats som stora energiförbrukare.

För att kunna arbeta med värdeskapande fastighetsförvaltning krävs modern teknik och en helhetssyn för långsiktigt minskad förbrukning.

I fråga om uppvärmning av fastigheterna är det viktigt att hålla isär förbrukningen av el respektive fjärrvärme och gas. För att på kortare sikt kunna spara energi och sänka kommunens kostnader bör åtgärder fokusera på att minimera användandet av direktverkande el och exempelvis ventilation och värmepumpar samt på fastigheter som värms upp med gas, då det är energislagen el och gas som idag är bristvara och därmed är förknippade med höga kostnader.

Trelleborgs kommun arbetar idag med en långsiktig plan för energieffektivisering. Insatserna, som sträcker sig över sex år har en årlig budget på 10 mnkr, totalt cirka 63 mnkr.

Åtgärder på medel och längre sikt

Att skapa delaktighet och gemensam förändringsvilja är avgörande. Utifrån en samlad kartläggning, kan också mål formuleras och tydligare kravställning göras.

Varje verksamhet, förvaltningar och kommunala bolag, måste gå till sin lista, se över sina behov och ta beslut utifrån den att genomföra under 2023. Detta behöver således vara startpunkten för en mer genomgripande och detaljerad bruttolista, med beräknad energieffektivisering.

Ännu en möjlighet är att öka takten i de insatser som planeras, med en omfördelad budget, det vill säga att avsätta medel kan användas under en kortare tidsperiod. Potentialen för att kunna växla upp insatserna är betydande. Det finns vidare ett stort behov av ytterligare åtgärder inom kommunens fastighetsbestånd för att långsiktigt minska energiförbrukningen.

Kommunens vatten- och avfallsavdelning, *Trelleborg Kretslopp och vatten*, tillhör de verksamheter som har en hög elförbrukning. Avdelningen har som målsättning att under 2023 minska elanvändningen med 15 % genom såväl kortsiktiga som långsiktiga åtgärder, och genom investeringar i ny teknik.

Åtgärder på kort sikt

Åtgärder nedan är förslag på åtgärder på kort sikt – vissa med starkt signalvärde. Dessa behöver förankras i verksamheterna, och besparingarna beräknas mer exakt. Det finns ingen anledning att genomföra dessa korta åtgärder ”för syns skull”, utan dessa behöver också ha bevisad effekt i energibesparing.

Gatubelysning:

- Armaturbyte till energieffektivt LED-ljus i samtliga 9 500 kommunala gatlykter kommer att genomföras med start under vintern 2022. En förstudie inför armaturbytet genomfördes av tekniska serviceförvaltningen under våren 2022. För att möjliggöra armaturbytet fattade kommunfullmäktige den 29 november 2021 beslut om att tillföra 54 mnkr fördelade över de tre år som hela bytet beräknas ta. Bytet förväntas både resultera i en förbättrad och trygghetsskapande ljuskvalitet samt generera besparingar genom minskade kostnader för drift och underhåll och minskad energiförbrukning då belysningen av gator, gång- och cykelleder är en stor energiförbrukare. Till fördelarna med armaturbytet tillkommer också bättre styrningsmöjligheter ned på enskild armatur.

I nuläget ligger ett förfrågningsunderlag ute, men innan avtalstecknande kan frågan om ett snabbare utbyte tas upp. Det har även upprättats en prioriteringsordning för utbytet så att de värsta energiförbrukarna ska kunna bytas först.

Besparing: Över tid kommer armaturutbytet att sänka förbrukningen med 30-50 % - en årlig besparing om cirka 4 mnkr vid en kW-kostnad på 2 kr.

- Förslag finns om att släcka ”varannan lykta” på de platser i kommunen där detta kan bedömas vara genomförbart med hänsyn till trygghet och trafiksäkerhet. På delar av det kommunala väg-/gatunätet kan gatlyktorna eventuellt släckas helt nattetid, till exempel kl. 23.30-06.30.

Gatubelysningen har störst besparingspotential räknat i kWh. Den består av 108 mätpunkter som tillsammans är den största abonnemangsposten som kommunen har.

Nedsläckning av ”varannan lykta” är genomförbart men rekommenderas inte av kommunens belysningsingenjör på grund av nuvarande uppbyggnad av elnätet samt att det krävs en omfattande arbetsinsats för fysisk bortkoppling i elcentral med mera. Belysningsingenjören förordar hellre nedsläckning av hela anläggningsdelar, vilket bedöms vara genomförbart med en snabb insats. Ett område kan släckas efter viss tid på kvällen och sedan tändas på morgonen innan trafiken ökar. Trafiksäkerheten och trygghetsaspekten måste beaktas innan beslut fattas om nedsläckning.

Gällande gatubelysningen bör det påpekas att Trafikverket ansvarar för all belysning i hamnen, längs järnvägen, vid in- och utfarterna till Trelleborg samt huvudvägarna genom alla samhällen i kommunen.

Besparing: Gatubelysningen i Trelleborgs elnät förbrukar ca 2,3 miljoner kWh årligen. Här föreligger således betydande besparingsmöjligheter. I nuläget är det mycket svårt att ange en siffra för vilken besparing åtgärderna ovan kan resultera i.

Belysning i och av kommunens fastigheter:

- Belysta byggnader som gamla och nya vattentornet och Rådhuset kan släckas ned förslagsvis under nattimmarna.
- Inomhusbelysningen på alla kommunala fastigheter och fritidsanläggningar som Badhuset och Söderslättshallen kan släckas nattetid.
- Vångavallen kan släckas ner vid tidpunkter då platsen inte används.

Besparing: Verksamheterna som använder lokalerna behöver involveras. Därefter kan besparingarna uppskattas.

Julbelysning i det offentliga rummet samt i kommunens fastigheter:

- Julbelysningen i staden och i byarna kan eventuellt styras med timer och släckas nattetid. Om detta är genomförbart kan bekräftas under nästa vecka.

Inomhustemperatur i kommunens fastigheter:

- En möjlig sänkning av inomhustemperaturen med en eller två grader kan vara möjlig att genomföra i flertalet av kommunens byggnader och bedöms ge störst besparingseffekt i de byggnader som värms av el eller gas. I vilka fastigheter en temperatursänkning kan utföras behöver utredas, och berörda

verksamheter bör vara delaktiga i processen. Exempelvis bör äldreboenden och förskolor undantas, men åtgärden kan bedömas rimlig i flera förvaltningsbyggnader.

Besparing: Framför allt bör byggnader som har uppvärmning via el och gas utredas. I byggnader som värms av fjärrvärme beräknas en temperatursänkning förvisso ge besparingar, men det löser inga problem rörande brist och höga kostnader för gas och el.

Elförbrukning i kommunens administrativa byggnader och fritidsbyggnader:

- Flera av kommunens administrativa byggnader och fritidsbyggnader (hallar, badhus etc.) förbrukar mycket el men värms huvudsakligen av fjärrvärme.

Söderslättshallen inklusive ishallen förbrukar idag omkring 1,4 miljoner kWh fjärrvärme och 1,5 miljoner kWh elektricitet per år. Badhuset förbrukar idag omkring 1,3 miljoner kWh fjärrvärme och 1 miljon kWh elektricitet per år. Även Vångavallen är en stor förbrukare av energi. I dessa verksamheter gäller det att identifiera de "eltjuvar" som finns – om exempelvis bastuaggregaten drivs av el kan dessa vara en potentiell källa för energibesparing.

Här behöver man hålla i åtanke att det kan få andra, negativa, konsekvenser att exempelvis stänga ned Badhuset i syfte att spara energi. Till exempel genom att barnen därmed inte kan få simundervisning. En möjlighet är att göra punktinsatser genom att exempelvis sänka vattentemperaturen eller att stänga/minska användning av bastubad.

Tjänster och hjälp som kommunen erbjuder för att främja energibesparing

Kommunen kan spara energi utifrån egen verksamhet, men även stötta omgivande samhälle och företag att bli bättre på att sänka sina kostnader. Följande åtgärder är några relevanta exempel, från förslagslista från Svenskt Näringsliv, som skulle kunna ses över av Trelleborgs kommun:

Tydlig vägledning till företag – säkra upp och utöka resurser:

- Säkerställa tydlig, uppdaterad och tillgänglig information kring tillståndskrav för energieffektivisering och elproduktion till företagen.
- Säkerställa kapacitet i energi- och klimatrådgivningen och prioritera ärenden som förväntas ge störst effekt.

Snabb hantering av energirelaterade ärenden:

- Hantera energieffektiviseringsärenden skyndsamt i den kommunala tillståndsprocessen.
- Hantera elproduktionsärenden skyndsamt i den kommunala tillståndsprocessen, inklusive installation av reservkraft.
- Reducera avgiften för energieffektiviseringsärenden i den kommunala tillståndsprocessen.

Kommunikation

Kommunikation om kommunens ansats behöver vara tydlig och framåtriktad. Syftet är att internt skapa en gemensam vilja och delaktighet, samt externt visa att kommunen tar sin del av ansvaret i en föränderlig omvärld. Det blir viktigt att kommunicera såväl övergripande, med tydliga mål, men också visa på insatser med signalvärde.

En inledande viljeinriktning kan kommuniceras när beslut finns om att gå vidare – ”kommunen tar krafttag”. Efter kartläggning i respektive verksamhet, kan en mer omfattande kommunikationsplan runt paketering och budskap formuleras, målgrupper identifieras etc.